K.

K. byla šílená. Tak to diagnostikoval doktor. Byla šílená a koukala ze zamřížovaného okna. Svět je moc hezká věc. Zvlášť když ho půlí mříže.
K.byla statečná, protože žila v tom světě, zamřížovaném do vlastního hnusu.
K. byla smutná, protože za mříží ležel motýl, který už nevzlétne.
K. byla klidná, protože neměla žádné výčitky.
K. byla zodpovědná, protože věděla, co musí.
K. byla neviditelná, protože nebyl nikdo, kdo by ji mohl vidět.
K. byla nedotýkatelná, ačkoli nežila v Indii.
K. byla, a byla šílená.

„ Slyšíš mě?Ty budeš dělat, co já řikam, rozumíš?“
Rozuměla. K. byla rozumná. Vyplázla jazyk a začala kroutit očima.
„Co já se s tebou budu srát, demente?“ Sestra píchla K. injekci na uklidnění. K. byla klidná. Ty injekce jí otupovaly rozum. Za chvíli bude už stejně klidná jako ostatní. Ne ti tady. Ti venku. Klidní jako vy. Vždyť není důvod nebýt klidní.
K. se dívala z okna na svět, který půlily a čtvrtily mříže, vodorovně a svisle, na minulost a přítomnost, na to, co bylo a co je, na to, co bylo a už není.Vzpomněla si na jedny krásné verše, které by se skvěle hodily, kdyby si je dokázala vybavit. Cítila jejich melodii a náladu, ale už si je nepamatovala. Nepamatovala si je, tak jako žádnou jinou krásu, která byla na dosah, ale už není. Odvrátila se od okna. Snášel se soumrak, který rušil jen namodralý svit televize. Televize...K. se na ni dívala, ale neviděla nic z toho, co v ní běželo. Koukala se skrz ní a obraz jakoby se rozložil na barevné tečky. Pankrác ztratil čepičku...A co všechno ještě poztrácel?

I.

K., která se v té době ještě jmenovala celým jménem, ale postupně jej ztratila stejně jako všechno ostatní, strnula v půli pohybu. Nechala otevřenou lednici a šla blíž k televizi. Zírala na ni. Zírala na ni ještě dlouho potom, co reportáž skončila. Cítila chlad, ale lednice za to nemohla.
V následujících dnech K. hledala. Hledala. Hledala něco, čemu by mohla aspoň na chvíli věřit. Věřit a zapomenout a věřit a nemyslet. Hledala. Doma, ve škole, v kině, v supermarketu mezi regály. Když šla v noci po mostě, uviděla hejno labutí spící v kroužku na řece. Měly složená křídla a skloněné hlavy. I svět měl v tom okamžiku složená křídla a skloněnou hlavu. Najednou bylo všechno tápání směšné. Nebyl důvod pochybovat, proč každý den vychází a zapadá slunce, protože tu bylo několik labutí, které na to každý den znovu a znovu čekají. Které po západu slunce složí křídla, protože je noc a tak to prostě chodí, a ráno je zase roztahnou, aby mohly letět. Ano, tohle ji na chvíli ukonejšilo.Ale zanedlouho nezbylo zase nic než svět zvracející si do klína. Utíkala před televizními zprávami a zacpávala si uši před křičícími novinami.
Utíkala a hledala rozhřešení. Bez systému listovala deníky Etty Hillesum a četla si zápisy o víře v život a lidstvo. Vpíjela se očima do portrétu Anne Frankové a četla stále dokola poslední větu z jejího deníku, která byla nejhroznější tím, co v ní nebylo, spíš než tím, co v ní bylo. Potisící zkoumala slavnou kresbu Měsíční krajina od Petra Ginze. Němě je prosila za odpuštění. Ale

rozhřešení se nedočkala. Jsou věci, které se neodpouští. Jsou hříchy, které jsou smrtelné. Před očima jí běžely výjevy ze všech těch děsivých dokumentů a vzpomněla si na píseň Danse macabre: "Své malé lži si, lásko, dnes prominem..."
Ale co s těmi velkými?

Byla to její nejlepší kamarádka. Ale ani ona tohle nemohla pochopit.
"Co ti je?" ptala se už potřetí.
K. už omrzelo slovo "Nic" a tak řekla:
"A co je tomu světu?" A znovu mlčela.
"Co?"
"Ale nic."
"Aha, takže koukam zase jednou plodná debata. Hej, to jsem ti vlastně ještě neřekla: Mam novej kvér."
K. obrátila oči v sloup. Už to tu bylo zase. Maskáče, plastikový brejle, umělohmotný kuličky a teď zbraň, tedy kvér, jak se tomu říká v airsofťácký hantýrce. K. se o tom pohrdlivě vyjadřovala jako o "hraní na vojáčky" .
"Pojmenovala jsem ji po tobě, ty jeden demilitante!"
"Cože jsi ji?" zeptala se nevěřícně K.
"Pojmenovala po tobě," opakovala. "Všichni si ji pojmenovávaj."
"To jako myslíš ty svý militantní kamarády?" ucedila K. s úšklebkem.
"Ty si magor."
"Bych vás chtěla vidět, kdyby vás poslali do války. Byste se po...za prvnim dubem."
"Ty seš..."
"Hm."
"Co ti je?"
"Nic." K. chtěla obrátit list. "Takže ze mě teď budou lítat kuličky, jo?"Chtěla se smát. Chtěla. Nešlo to.
"Co proti tomu vlastně furt máš? Dyť je to jenom hra."
K. chtěla říct "na vojáčky", ale něco se v ní zepřelo:
"Jo jasně, je to hra, zatim. "
K. přemýšlela. Už zase hledala. Hledala myšlenky. Myšlenky, co to je hra. Pankrác ztratil čepičku, měla barvu barvičku...jakou barvu měla?Vzpomněla si na Člověče, nezlob se a na červený, modrý, zelený a žlutý figurky. Žlutý...Žlutá hvězda a černej strach. Nakonec jí ze všech těch barev zbyla zase jenom ta černá. Černá jako oči, který mluví. To už nebyla hra. Ale co byla. Hra...Byla snad hra to, co viděla každý den v televizi?Pojďte, pane, budeme si hrát...
"Zatím, dokud střílíte kuličky a běháte po lese..."
"Jak zatím?"
"Ale nic. Dívala ses v poslední době na televizi?"
"Myslíš jak dávali Titanic? Ne, dyť ho znám nazpaměť..."
"Myslím na zprávy- ta demonstrace v Praze..."
"No něco jsem slyšela..."
"Hm..." K. si připadala jako Titanic. Narážela na ledovec.
"To jsi jako takhle protivná kvůli ňákejm demonstracím?"
"To nejsou ňáký demonstrace. Je to pochod neonacistů v sobotu 10. listopadu. Víš vůbec, co je to křišťálová noc?"
"No, to bylo něco s těma...Židama...Ale dyť...stejně tu už žádný Židi nejsou, ne?"
A pak se K. rozkřičela:

"Stejně tu už žádný nejsou...no nejsou, právě, že nejsou, copak to nechápeš?Právě, že nejsou..."
Křičela na celou ulici. Ale to bylo fuk. Stejně tu nebyl nikdo, kdo by ji mohl slyšet. Davy proudily sem a tam.
"Promiň, "řekla K. A pak odešla. Šla. Bloudila a hledala. Když došla na most, naklonila se přes zábradlí. Začalo pršet. Labutě řvaly a kousaly se do krků.

II.

Bylo to v sobotu. Tenkrát se to všechno ještě dalo zastavit. Mohla jít na procházku v mrazivém listopadovém odpoledni a pak si uvařit čaj a probudit se až v neděli. Měla to udělat, ale nemohla to udělat. A tak to prostě neudělala. Stačilo se kouknout do těch očí. Do očí, který mluví. Do očí Etty Hillesum, který mluví mlčky, i po šedesáti letech. Stačilo se kouknout do těch očí a věděla, že to nejde jinak. Ještě chvíli váhala, ale potom otevřela knihu a přečetla:
"Později je všechny vyhledám, ty tysíce jednotlivců, jejichž jméno mi tam na louce prošlo rukama. A jestli se mi nepodaří je najít, najdu jejich hroby. Už nebudu moct sedět v poklidu u psacího stolu. Chci se vydat do světa a vidět na vlastní oči a slyšet na vlastní uši, co se stalo s těmi, které jsme viděli odcházet."
(Deníky Etty Hillesum)

"Etty, kdybys jen věděla," pomyslela si K."Kdybys jen věděla, co se stalo s těmi, které jsi viděla odcházet. Většina z nich zemřela, tak jako ty, a po těch, kteří přežili, už zase hází dlažební kostky. Tak jako dnes..."
Už nebylo proč váhat. Už nehledala. Bylo to od začátku špatně. Snad to věděla. Snad věděla, že se nemůže vůbec nic změnit. Že nemůže vůbec nic změnit. Jenom nemohla sedět. Nemohla sedět v poklidu u psacího stolu a smolit pár upatlaných veršíků o dobrém člověku. Už ne. Nemohla sedět v poklidu. Musela se vydat "do světa" a vidět, co se děje těm, které viděli odcházet. Dřív, než bude moct najít jen jejich hroby a své, věkem ukonejšené, svědomí.
K. se vykradla z domu asi v 5 ráno. Šla městem, nad kterým se nerozednívalo. Šla mlhou, která neustupovala. Šla. Šla a zakazovala si myslet. A tak nemyslela. Jen vzpomínala, kdy naposledy vstala v sobotu tak brzo, aby viděla východ slunce . Jako malá vždycky vstala a ještě v pyžamu běžela do obýváku. Zapla televizi a byla napjatá, jestli už v ní něco půjde. Často se objevily jen modré a červené a řvavě růžové pruhy. Pankrác ztratil čepičku...Ale dřív nebo později pruhy zmizely a byly pohádky. Ale časem i pohádky zmizely. K. vzpomínala na tu dobu a bylo jí smutno. Už zase. Chtěla tam zpátky. Do toho světa, kde člověk vstal brzo jen proto, aby viděl pohádky a potom šel s tátou na ranní nákup a dostal zelený bonbony. Nebo žlutý... Do doby, kdy neměla ponětí, co je to Osvětim, a mohla proto ráno vstát a těšit se na pohádky. Ale pohádky zmizely. A to, co zbylo, bylo lepší zaspat.

III.

Cestu autobusem zaspala a probudila se až před Prahou. Vystoupila a šla pomalu

po ulici. Míjela lidi, kteří už, nebo ještě, nespali a kteří vypadali tak k uzoufání lhostejně. Byl prostě jen nějaký den nějakého měsíce nějakého roku. A to muselo stačit. Kousek jela metrem, ale po chvíli vyjela po jezdících schodech na světlo a šla pěšky. Chtěla se projít. Prahu znala dobře, od mala sem jezdila s mamkou. "Podívej, K., tak támhleto jsou Hradčany." A když šly po Karlově mostě, musela se jí vždycky držet za ruku. Jak strašně se teď potřebovala někoho chytit. Ale nikdo tu nebyl. Všichni byli tak zoufale spolu ve svém osamocení.

Jak se blížila ke Staroměstskému náměstí, lidí přibývalo. Byli tu samozřejmě turisti se stříbrnými foťáky- krámky s marionetami a sklem byly otevřeny jako v každý jiný den. Potkala ale i několik lidí, kteří přišli za stejným účelem jako ona. Jedna dvojice nesla velký transparent, skupina několika žen měla na tvářích Davidovy hvězdy namalované rtěnkou, jiní prostě jenom šli. Šli tak jako K., prostě šli, ale bylo jasné, kam jdou. K. si aspoň tenkrát myslela, že je všechno jasné.

Na náměstí postávaly hloučky lidí a v Pařížské už bylo lidí hodně. K. prošla ulicí, až už viděla Staronovou synagogu. Postavila se vedle jedné ze skupin a čekala. Stála a čekala a sama už nevěděla proč a na co, najednou se to všechno zdálo tak absurdní. Stála tam dlouho. Nakonec se dala masa těl do pohybu a tak K. šla. Šla zmítaná davem a šlo jí to moc dobře, protože celý život nedělala nic jiného. Jen chodila v davu a občas se zastavila. A tak se zastavila i teď. Nevěděla vůbec, kde je, jen pochopila, co se děje. Začala se stavět živá barikáda. A tak se K. natěsnala na záda ženy v koženém kabátu a občas ucítila chlad té kůže na obličeji. K. byla malá. Byla malá a všude bylo příliš chladu.

Nevěděla, jak dlouho tam stála. Kolem byla spousta policajtů, někteří na koních a někteří ne, zato všichni v reflexních vestách, někteří měli navíc helmy a štíty. K. najednou posedl pocit, že to neodhadla. Poprvé ji napadlo, co jí řeknou rodiče. Tohle už nebyla hra. Tohle už nebylo žádný "hraní na vojáčky". Stoupla si na špičky a prohlížela si celou tu neutěšenou scenérii jedné pražské ulice a nemohla se ubránit myšlence, že svět zešílel. Ale zdání klame. Svět zešílel až za malou chvilku. Musela si ještě počkat.

Tak tam tak stála a přemýšlela v rytmu přerývaného dechu, jak jí někdo dýchal za krk. Ale nebylo dost místa, aby se otočila a zjistila, kdo to je. Stála vydána napospas svému náhlému strachu a pochybnostem. Najednou všechno zmizelo a zůstal jenom pohled na protější roh, kde se objevila skupina – "mužů"?, postav?-prostě skupina. Byla celá oblečena v černém a na hlavách měla kukly. Šla pomalu, pravidelně sešikována. K. tomu nemohla uvěřit. Všichni policajti stáli opodál a přihlíželi."Proč proboha čumí?" chtělo se jí zařvat, ale nemohla. Skupina se přesouvala. Když byla asi v půlce ulice, zastavila se. K. už skoro ani nedýchala a začínaly se jí z toho dělat mžitky. (Mnohokrát si potom říkala, že kdyby byla v tenhle okamžik omdlela, mohlo být všechno jinak. Pokud by ji teda dav neušlapal. Ale utěšovala se tím, že lidé, kteří jdou protestovat proti neonacistům, by byli snad natolik humánní, aby ji odnesli.)

Jeden z "nich" (co "to" bylo?dá se to vůbec definovat?) začal řvát:"Drei, zwei, ein..." Nato se všichni postavili do pozoru a začali hajlovat. Konečně se policajti odlepili od země a začali je obuškama mlátit do hlavy. Ale oni nepřestávali.

K. si myslela, že musí zvracet. Podlamovala se jí kolena a bezbarvé rty se třásly. Zatmělo se jí před očima a všechno najednou bylo slyšet z hrozné dálky. Probrala ji až hlasitá rána. Otočila se po zvuku a uviděla sypající se sklo z výlohy. A v ten okamžik byla ztracena. To byl začátek jejího konce. Vzpomněla si

na Etty. Na Etty, s jejími černými vlasy a ještě černějšíma očima, ve kterých tolikrát hledala odpovědi. Na Etty, s její vírou ve svět a lidstvo a hledáním smyslu života mezi řádkami veršů. Na Etty...Představila si ji, jak jde po této ulici, stejně mladá jako tehdy, představovala si ji v černém kabátě, ani nevěděla proč, jako kdyby Žid musel nosit stále černý kabát, představovala si, jak se usmívá a ... jak jí kolem hlavy proletí dlažební kostka a rozbije výlohu a ona se krčí na chodníku a na hlavu jí padá sklo, ten křišťál, který už neměl nikdy padat, ani v noci ani ve dne. Viděla ji, jak leží na zemi v záplavě skla a má pořezané čelo a její krev odtéká spolu s vírou ve svět a barví sklo doruda...

A z protějšího domu vyběhne po tolika letech skrývání Anne Franková, stále v nevinnosti svých čtrnácti let, prožívaných už šedesát let stále dokola, zakryje si oči-je oslepená tím nezvyklým světlem a pohlédne na nebe, na které se tak dlouho těšila. A nad její hlavou, tam, nahoře, támhle v tom okně napravo, no támhle, jak ukazuju, už vidíte?, sedí chlapec a právě obrací list ve skicáku. Obrací skicu své fantazie, jak to asi vypadá na Měsíci, a řeže si tužku. Snad by obraz nazval Jedno obyčejné pražské odpoledne...

K. vyvinula takovou sílu, jakou jen byla schopná, vyprostila své ruce z masy davu a přitiskla si je na uši. Už nechtěla nic slyšet. Německé číslice, mlaskání obušků ani tříškot skla. Zavírala oči s takovou úporností, jako by je chtěla vytlačit z důlků. Ale už ji nic nemohlo zachránit. Zvuky k ní stejně doléhaly, a ačkoli byla uchráněna před viděním reality, nebyla uchráněna před sebou a svou fantazií. Roztřásla jí neuvěřitelná nenávist. Nenáviděla svět, který byl, a nenáviděla svět, který je, a nenáviděla lidi, kteří v tom světě žijí a dovolují takovéhle věci, a nenáviděla sebe, protože žila v tomhle světě. Ta nenávist ji doslova srazila na kolena. Už nemohla vstát. Začala si po kolenou klestit cestu mezi nohama ostatních. Vydrala se z davu. Pomalu se postavila. Něco nesrozumitelného vykřikla. Rozeběhla se proti skupině. A pak už nic. Někteří potom tvrdili, že vykřikla něco jako "Promiň, Eddie. Odpusťte nám, vy všichni." Ale znáte lidi.

IV.

Probudila ji bolest, bolest na samé hranici smyslů, teprve teď doznala pravý význam toho slova. Ležela v nemocnici. Bylo jí oznámeno, že má otřes mozku, rozseklou lebku, zlámané obě ruce, několikrát...vážně to chcete slyšet? Několikrát přeražený nos, natržený boltec, prsty na maděru...Ale "naštěstí jsme nepřišli na žádné vnitřní krvácení, musíte být trpělivá, měla jste velké štěstí..." A znovu ten nechápavý pohled a la "cotakováholkadělánademonstraci". Odvážila se zeptat, ačkoli se bála odpovědi:"Jak dlouho jsem tady?"

"8. den."

"Proboha, víte...moji rodiče, já...oni o mně neví...já..."

"Jsou tady od prvního dne, co vás přivezli...našli jsme adresu ve vaší peněžence - na kartě k zubaři..."

Nejprve jí rodiče nic neřekli. Když ji dali doktoři trochu dohromady, přišly výčitky, křik, nepochopení. Víš, jakej jsme o tebe měli strach, když jsi ráno nebyla doma...Dyť tě mohli zabít. Čeho si tím dosáhla?Nebreč, mami, já musela...kvůli nim...kvůli sobě...kvůli nám všem...Dyť tě mohli zabít! Já musela.

Zlomeniny se zahojily, poté přišel na řadu psychiatr. Chodila na různá sezení a po neustálém Já musela ji převezli do blázince...Dočasně. Jistě.

V.

„ Slyšíš mě?Ty budeš dělat, co já řikam, rozumíš?“

Rozuměla. K. byla rozumná. Vyplázla jazyk a začala kroutit očima.

„Co já se s tebou budu srát, demente?“ Sestra píchla K. injekci na uklidnění. K. byla klidná. Ty injekce jí otupovaly rozum. Za chvíli bude už stejně klidná jako ostatní. Ne ti tady. Ti venku. Klidní jako vy. Vždyť není důvod nebýt klidní.

K. se dívala z okna na svět, který půlily a čtvrtily mříže, vodorovně a svisle, na minulost a přítomnost, na to, co bylo a co je, na to, co bylo a už není.Vzpomněla si na...Na co vlastně? Odvrátila se od okna. Snášel se soumrak, který rušil jen namodralý svit televize. Televize...K. se na ni dívala a viděla všechno, co v ní běželo, a byla by radši, kdyby ne. Moderátorka v námořnickém oblečku, která má jeden univerzální úsměv, ať hlásí cokoli, hlavně, že vyhraje diváckou anketu. "Dnes se v Plzni uskutečnil pochod nacistů..." podívala se do papírů a rychle se opravila"...tedy...neonacistů...Uskutečnili průchod městem a skončili u synagogy, kde provolávali amorální hesla..." Následovaly záběry. Konečně pochopila, co to je to déja vu, o kterém stále všichni mluví. Stejné černé skupiny, černé kukly, v povzdálí stojící policisté se založenýma rukama. Trhla sebou. Nebyla si jistá, jestli se nepřeslechla. Ale napodruhé už uslyšela zcela jasně "Židi do plynu!!!!!"

Chvíli se nemohla ani hnout. Prostě to nešlo. V televizi už dávno běžela reportáž o veselých hrošících, kteří se narodili v pražské zoo, a ona ještě stále seděla. Seděla a nechtěla myslet. Ale neubránila se tomu. Copak to bude stále takhle? Copak se svět nikdy nepoučí?Kolik rukou si ještě můžu zlomit při napravování světa?Kolik mi jich ještě zbývá?

Slunce už dávno zapadlo. Byla tma.

Milí i nemilí všichni, kteří to budete číst,

zase se budete ptát, proč jsem to udělala. Stále se všechno opakuje a já už na to nemám sílu. Poprvé jsem Vám na Vaši otázku odpověděla, že jsem musela. A stejně odpovídám i teď. Musím. Mohla bych odtud za pár měsíců odejít a začít chodit znovu do školy, vystudovat a rodit děti, ale...už na to nemám sílu. Už nemám sílu žít v tomhle světě. Ve světě, který by vzal všechny iluze určitě i Etty, té zapřísáhlé optimistce, která milovala život i ve sběrném táboře. Dříve viděla svět jako nádherné místo, co by viděla dnes? Neonacisty před synagogou a zakrvácené sklo na ulicích...Co by viděl Petr Ginz? Nestal by se dnešní svět pro něj Krajinou na Marsu? Nechtěla by se Anne F. schovat před světem do nějakého domu, kde by ji nikdo nemohl objevit? Samozřejmě nemáte ponětí, o čem to tady mluvím. To nevadí. Tahle derniéra je jenom moje. Vím, že jsem sobec a slaboch a...Ale nedokážu to. Nedokážu žít v tomhle světě. Mám na to příliš tenkou krustu. Snad mě zabilo to, že nejsem slepá. Nejsem slepá a vidím svět a to, co vidím, je...nepopsatelné. Zvláštní...poslední moje vzpomínka se týká věty, jediné věty, kterou napsal jeden moc moc dobrý spisovatel-bylo to něco o křiku mučených andělů do lomozu pekelných muk. Už nevím, kdo to byl. A nechci o tom

přemýšlet. Nemůžu. Jsem příliš unavená. Ale až na tu větu narazíte, vzpomeňte si na mě. Tak...a to je všechno. Žijte tu dobře a vyrovnejte se s tím, jak můžete.

Tak... a to je všechno. Našli ji pod rozbitým zrcadlem v umývárně. Kolem jejího těla se blýskaly střepy, jako diamanty (nebo jako křišťál?), a krev už zasychala. Zasychaly i strupy na jejích bezvládných zápěstích , které měly tvar šesticípých hvězd...

K. byla šílená.
K.byla statečná.
K. byla smutná.
K. byla klidná.
K. byla zodpovědná.
K. byla neviditelná.
K. byla nedotýkatelná.
K. byla rozumná.
K. byla malá.
K. byla, a už není.